

FS-20130416.07A

C O N C E P T

Jaarverslag 2012 College en Forum
Standaardisatie

Datum maart 2012

Colofon

Projectnaam Jaarverslag 2012
 Versienummer 0.9
 Contactpersoon Ludwig Oberendorff
 Telefoonnummer 06 28237760
 E-mail Ludwig.oberendorff@logius.nl
 Organisatie Bureau Forum Standaardisatie
 Postbus 96810
 2509 JE Den Haag
 forumstandaardisatie@logius.nl

Bijlagen

- 1. Resultatenlijst**
- 2. Financiële bijlage (Q4 2012)**

Datum	Versie	Auteur	Opmerkingen
14 feb	0.1	Peter Waters	aanzet
20 feb	0.2	Désirée	Lay out en stukken van Monique Dassen en Bart Knubben verwerkt
05 maart	0.3	Peter Waters	Commentaar Ludwig verwerkt
26 maart	0.9	Peter Waters	Commentaar Erik Wijnen verwerkt

Inhoud

Jaarverslag 2012 College en Forum Standaardisatie.....	1
Colofon	2
Inhoud	3
1 Inleiding.....	4
2 Resultaten van 2012	5
2.1 Vergaderingen College en Forum Standaardisatie	5
2.2 Open standaarden: toetsingsprocedure	5
2.3 Open standaarden: adoptie en naleving.....	7
2.4 Business Informatie bij standaarden	9
2.5 Beheer open standaarden	9
2.6 Erkenning van (basis)voorzieningen	9
2.7 Semantiek	10
2.8 Internationaal	10
2.9 Communicatie	11
2.10 Authenticatie.....	13
2.11 Hergebruik overheidsinformatie/open data.....	13
2.12 Waardeketens (standaardisatiescan)	14
2.13 Samenhang basisregistraties	14
2.14 Bedrijfsvoering P en F.....	15
3 Vooruitblik: een samenvatting van het werkplan 2013	16
4 Bijlagen.....	18
4.1 Resultatenlijst 2012	19
4.2 Financiële	21

1 Inleiding

Dit is het jaarverslag 2012 van het College en Forum Standaardisatie waarin verantwoording wordt gegeven door het Bureau Forum Standaardisatie over de resultaten van de uitvoering van het werkplan 2012.

Het College en Forum Standaardisatie beogen met beslissingen en adviezen rond standaardisatie bij te dragen aan de kwaliteit van de elektronische overheidsdienstverlening (overheidsbreed) voor bedrijven en burgers en aan een verlaging van kosten en administratieve lasten. De taken van het College en Forum Standaardisatie staan nader omschreven in artikel 3 en artikel 8 van het Instellingsbesluit College en Forum Standaardisatie 2012¹. Het Bureau Forum Standaardisatie (BFS) voert het secretariaat en ondersteunt het College en Forum Standaardisatie inhoudelijk bij hun werkzaamheden. Het secretariaat is bij Logius geplaatst.

In het Regeerakkoord 'Bruggen Slaan' wordt standaardisatie meerdere malen genoemd als instrument om niet alleen de beleidsdoelstellingen te realiseren, maar ook de noodzakelijke besparingen. In het werkplan 2012 is te zien dat met de lijsten met open standaarden een solide basis is gelegd voor standaardisatie. Ten opzichte van eerdere jaren is daarom groter accent gelegd op communicatie en adoptie. Het hebben van lijsten is mooi, wat telt is het gebruik. De plannen zijn ambitieus. Om die binnen het bestaande budget te kunnen financieren zijn twee voorheen ingehuurd medewerkers 'verambtelijkt'.

Hoofdlijn uit de verantwoording is dat de beoogde resultaten vrijwel volledig conform het werkplan zijn gerealiseerd. Waar afgeweken is van het werkplan wordt dat bij het betreffende onderdeel toegelicht. Over 2012 is het beschikbaar gestelde budget niet volledig uitgeput.

Opzet jaarverslag 2012

Dit jaarverslag dient tevens als Q4 rapportage. In hoofdstuk 2 worden de gerealiseerde resultaten in 2012 beschreven en afgezet tegen de voornemens uit het werkplan 2012, die telkens in een kader aangegeven zullen staan. In hoofdstuk 3 worden de kernactiviteiten en thema's uit het werkplan 2013 benoemd. Bijlage 1 is een overzicht van de gerealiseerde resultaten in 2012. Bijlage 2 biedt het financiële perspectief en geeft een overzicht van de bestedingen over 2012.

De werkplannen, jaarverslagen, het evaluatierapport, vergaderstukken en verslagen van vergaderingen zijn ook te vinden op:
www.forumstandaardisatie.nl

2 Resultaten van 2012

In het werkplan 2012 zijn 12 deelplannen geformuleerd, corresponderend met de paragrafen in dit hoofdstuk. Ter oriëntatie en beoordeling van de resultaten staat aan het begin van iedere paragraaf in een kader aangegeven hoe de operationele doelen begin 2012 waren geformuleerd.

2.1 Vergaderingen College en Forum Standaardisatie

In het verslagjaar zijn er twee reguliere vergadering van het College Standaardisatie (College) geweest. In het verslagjaar zijn zes reguliere vergaderingen van het Forum Standaardisatie (Forum) voorbereid waarvan de vergadering die gepland stond voor december 2012 schriftelijk is afgehandeld. Daarnaast is op verzoek van het College door het Forum een Ronde Tafel georganiseerd rond het thema 'Verplichten van voorzieningen'.

2.2 Open standaarden: toetsingsprocedure

Doelstellingen werkplan 2012:

- 14 aanmeldingen
- 8 standaarden experttoetsingen
- 6 standaarden toevoegen aan 'pas-toe-of-leg-uit' lijst
- 2 verwijderingen/verhuizingen van standaarden
- Functionele samenhang en witte vlekken adresseren
- Communicatie over collegebesluiten

De toetsingsprocedure van open standaarden is de kerntaak van het College en Forum standaardisatie. In die procedure wordt beoordeeld of voorgedragen open standaarden een toegevoegde waarde hebben voor het betrouwbaar uitwisselen en betekenisvol hergebruiken van gegevens tussen overheden en tussen overheden en bedrijven. Door aan open standaarden een pas-toe-of-leg-uit status toe te kennen kunnen aanzienlijke besparingen worden gerealiseerd. Communicatie over de genomen Collegebesluiten is een cruciale stap op weg naar adoptie.

Lijsten met standaarden: Pas toe of leg uit

De pas-toe-of-leg-uit lijst met open standaarden werd gemiddeld 1200 keer per maand geraadpleegd via de site van het Forum.

In 2012 zijn 14 nieuwe standaarden aangemeld en is één verwijderverzoek ontvangen. In alle gevallen betrof dit de "pas-toe-of-leg uit"-lijst met standaarden. Dit heeft geresulteerd in de opname van 7 standaarden:

1. DKIM (betrouwbare herkomst e-mail)
2. PDF/A2 (PDF archiveringsformaat voor documenten)
3. VISI (bouwprocesmanagement)
4. DNSSEC (beveiliging koppeling tussen domeinnamen en IP-adressen)
5. ODF 1.2 (documentformaat, nieuwe versie)
6. SIKB (bodeminformatie)
7. NTA 9040 (koppelvlak ondernemingsdossier)

Aanvullend is de SMEF standaard (semantisch factuurmodel) in 2012 getoetst. Het College heeft besloten dat deze standaard op de lijst kan worden opgenomen, zodra de indiener aan een aantal voorwaarden heeft voldaan.

Het aantal opnames op de lijst is daarmee één hoger dan gepland.

De WSRP standaard (voor herbruikbare webcomponenten) is na expertonderzoek verwijderd van de pas toe of leg uit lijst.

In een drietal gevallen is besloten de aangemelde standaard niet (in 2012) te toetsen en voor twee standaarden heeft de intake weliswaar in 2012 plaats gevonden, maar vindt de toetsing zelf in 2013 plaats (VISI 1.3 en Digikoppeling 2.0).

Het aantal aanmeldingen voldeed aan de verwachting voor 2012. Wat opvalt is dat het grootste deel van de toetsingen in de eerste helft van 2012 heeft plaats gevonden (7). Het aantal toetsingen in de tweede helft van 2012 was beperkt (3).

In schema:

Standaard	Status	Opmerking
DKIM	Opgenomen	Reguliere toets 1 ^e helft 2012
PDF/A-2	Opgenomen	Reguliere toets 1 ^e helft 2012
VISI 1.2	Opgenomen	Reguliere toets 1 ^e helft 2012
DNSSEC	Opgenomen	Reguliere toets 1 ^e helft 2012
ODF 1.2	Opgenomen	Reguliere toets 1 ^e helft 2012
SIKB0101	Opgenomen	Reguliere toets 1 ^e helft 2012
Ondernemingsdossier koppelvlaak	Opgenomen	Reguliere toets 2 ^e helft 2012
SMEF	In afwachting actie indiener	Reguliere toets 2 ^e helft 2012. Indiener heeft een paar punten in te vullen voor opname.
WSRP	Verwijderd	Getoetst n.a.v. verwijderverzoek
eHerkenning koppelvlaak	Aangehouden	Reguliere toets 2 ^e helft 2012. Procedure aangehouden op verzoek indiener
CMIS	Intake	Geen toets n.a.v. intake
WDO Datamodel	Intake	Geen toets n.a.v. intake. Wel ronde tafel in 2013
Metapatroon	Aangemeld	Na een pre-intake buiten scope verklaard
VISI 1.3	Intake	Intake in 2012 toetsing in 2013
Digikoppeling 2.0	Intake	Intake in 2012 toetsing in 2013

Lijsten met standaarden: 'Gangbaar'

De lijst met gangbare open standaarden werd gemiddeld 400 keer per maand geraadpleegd via de site van het Forum.

Het Forum heeft in 2012 een onderzoek laten uitvoeren naar mogelijke aanvullingen voor de lijst met Gangbare Standaarden. Tijdens dit onderzoek is aan de hand van een brede inventarisatie bij overheids- en marktpartijen in Nederland en zes Europese lidstaten bekeken welke standaarden in aanmerking komen op opname op de gangbare lijst. Op deze wijze wordt de actualiteit van de gangbare lijst geborgd en daarmee ook de afstemming en samenhang met de lijst met 'pas toe of leg uit' – standaarden. De daadwerkelijke actualisering wordt in 2013 uitgevoerd.

Functionele samenhang standaarden

In het werkplan is als beoogde activiteit aangegeven dat nader aandacht zal worden besteed aan de onderlinge samenhang van standaarden. In 2012:

1. Is het onderdeel samenhang versterkt in de toetsingprocedure.
2. Wordt de samenhang tussen standaarden op de website weergegeven.

Over het toegezegde onderzoek naar de samenhang van beveiligingsstandaarden heeft het Forum besloten eerst de lopende initiatieven op dit vlak zoals de Baseline Informatiebeveiliging Rijk van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het nieuwe NORA katern Informatiebeveiliging af te wachten. Wel heeft het Forum, in samenwerking met BZK, een (inmiddels geaccepteerd) onderzoeksvoorstel gedaan voor het Europees Interoperabiliteitsprogramma (ISA). Dit onderzoek wordt in 2013 uitgevoerd door de EC in samenwerking met de lidstaten.

Communicatie over collegebesluiten

Over de collegebesluiten zijn persberichten gemaakt en verspreid. Deze zijn door verschillende media overgenomen (o.a. Computable, Binnenlands Bestuur). Daarnaast is telkens via de eigen website, via Twitter (850 volgers) en via het Logius-magazine Koppelvlak aandacht besteed aan de opname van nieuwe standaarden. Tot slot is er in 2012 voor gekozen waar mogelijk aan te haken op reeds bestaande communities en bijvoorbeeld LinkedIn groepen. Alle activiteiten en besluiten worden ook in deze media gecommuniceerd teneinde een zo breed mogelijk publiek te bereiken.

2.3

Open standaarden: adoptie en naleving

Doelstellingen werkplan 2012:

- Monitoren adoptieadviezen
- Barrières signaleren
- Adoptieactiviteiten per standaard
- Updaten van het overzicht van standaarden in wet- regelgeving;
- Aanpassen aanwijzingen voor de regelgeving

Monitoring adoptieadviezen

In november is het College de 'monitor open standaardenbeleid' aangeboden. Uit de monitor blijkt dat overheden nog lang niet altijd bij aanbestedingen vragen om relevante standaarden en daar ook geen uitleg over geven conform het 'leg uit'-principe. Omdat het College de adoptie van standaarden cruciaal vindt in deze bezuinigingstijd, is het Forum gevraagd nader onderzoek te doen naar achterliggende oorzaken en gericht actie te nemen.

In het Forum is een nieuwe aanpak geaccordeerd waarbij adoptie meer onderdeel gaat uitmaken van de procedure. Kern van die aanpak is dat meer wordt ingezet op de voorkant, te weten bij het ontwerpen van ICT-systemen en het voorbereiden van ICT-aanbestedingen; personen en organisaties die betrokken zijn met de aanschaf van nieuwe informatiesystemen (inkopers, leveranciers en koepels als Bestuurlijke regiegroep (GRP) Interdepartementale Commissie CIO's (ICCIO), KING, Manifestgroep, IPO en Unie van waterschappen). Bovendien wordt ingezet op adoptie van standaarden via shared services, Basisregistraties en voorzieningen. Vanuit het Bureau wordt actief gemonitord wat de voortgang is voor wat betreft de opvolging van de adoptie-adviezen. De adoptie-adviezen zijn gepubliceerd in de 'pas toe of leg uit'-lijst. Daarin wordt ook de status bijgehouden.

Die adoptieadviezen blijken te werken. Een voorbeeld is dat ICCIO op 9 mei 2012 beleid voor de invoering van IPv6 (internetnummers) binnen de Rijksdienst heeft vastgesteld en Logius gevraagd heeft een uitvoeringstoets te doen.

Barrières signaleren

In 2012 is actief gekeken of, en zo ja welke, barrières de adoptie van open standaarden in de weg staan. Zo werd bij SEPA duidelijk dat het

voor softwareleveranciers lang niet altijd duidelijk was wat ze moesten doen om de standaard goed in te bouwen. Dit vormde de aanleiding voor het organiseren van SEPA-testevenementen. In 2012 is ook een aanvang gemaakt met ontwikkelen van een aanpak om per standaard tot een gericht adoptieplan te maken. Deze aanpak wordt in 2013 verder uitgewerkt en uitgevoerd voor een aantal standaarden.

Adoptieactiviteiten per standaard

Bijeenkomsten

IPv6 seminar voor overheden

Op 10 mei 2012 IPv6 heeft Forum Standaardisatie in samenwerking met ECP een IPv6-Seminar voor overheden georganiseerd. Er waren ongeveer 100 deelnemers.

SEPA-testevenementen en presentaties

Met ECP en De Nederlandsche Bank zijn in juni en september twee testevenementen voor SEPA (betalingsverkeer) georganiseerd. Bij ieder van de sessies waren ongeveer 100 softwareleveranciers aanwezig. Gezien de urgentie van deze standaard (wettelijke verplichting per 1 februari 2014) is in november door DNB een presentatie verzorgd in het College. In november heeft Bank Nederlandse Gemeenten een sessie verzorgd tijdens een KING-leveranciersbijeenkomst.

DNSSEC-webinar

6 september organiseerde SIDN in samenwerking met het Bureau Forum Standaardisatie een webinar 'DNSSEC voor Overheidsdomeinnamen' voor internetprofessionals werkzaam in de overheidssector. Toehoorders konden tijdens de presentatie online vragen stellen over DNSSEC.

Ondersteuning inkopers

De interdepartementale Commissie Bedrijfsjuridisch Advies (CBA) heeft op 18 december 2012 positief geadviseerd over de door Forum Standaardisatie opgestelde generieke bestekteksten voor open standaarden. De bestekteksten zullen via de website van PIANOo worden gepubliceerd. De specifieke bestekteksten (per standaard) moeten nog worden afgerond. Er loopt contact met KING over verspreiding van de bestekteksten onder gemeenten en verdere doorontwikkeling. Ook is via de Standaardisatie-commissie Rijk contact gezocht met de nieuw opgerichte "Community inkoop en ICT" van de Rijksoverheid over verspreiding van de bestekteksten.

Publicaties

Vanuit BFS zijn diverse artikelen geschreven over open standaarden:

- 'Betrouwbaarheid overheidsinformatie van cruciaal belang' op DNSSEC.nl
- Rubriek 'StandaardTip' in iedere editie van het Logius relatiemagazine 'Koppelvlak' o.a. over SEPA en DNSSEC
- Interview over DNSSEC en DKIM in het magazine Infosecurity.nl
- 'Nederlandse overheid betrokken bij onderhoud internetstandaarden', Blog op de ICTU-website

Overzicht van standaarden in wet en regelgeving

De update met de tool van ICTU voldoet niet. Er is op de website een disclaimer toegevoegd over de actualiteit van het overzicht. Er is contact met BZK om het overzicht te updaten.

Aanwijzingen voor de regelgeving

Aan het ministerie van Veiligheid en Justitie is een voorstel gestuurd voor de aanpassing van de Aanwijzingen voor de Regelgeving. Het doel ervan is om open standaarden meer en beter te laten terugkeren in wet- en regelgeving. Het heeft even geduurd voordat vanuit V&J een reactie is

ontvangen en naar blijkt leven bij V&J nog een aantal vragen. Hierover zal begin 2013 nader contact plaatsvinden.

2.4 Business Informatie bij standaarden

Doelstellingen werkplan 2012:

adoptie van standaarden vergroten door meer aandacht te besteden aan de economische impact van het gebruik van een standaard

Omdat begin 2012 bleek dat de onderuitputting over 2010 en 2011 niet meegenomen kon worden naar 2012 is deze activiteit als specifieke taak vervallen. Wel wordt structureel voor iedere standaard die om besluitvorming aan het College wordt voorgelegd een summier business case meegeleverd.

2.5 Beheer open standaarden

Doelstellingen werkplan 2012:

Ondersteuning aan Logius bij het inrichten van het Centrum voor Standaarden

Het ontwikkelen van een praktische handreiking voor organisaties die een beheerorganisatie voor open standaarden willen inrichten. Onder meer door het opzetten van een online community voor het beheer van open standaarden

Ondersteuning van Logius bij de inrichting van het centrum voor Standaarden

Op basis van de handreiking BOMOS2i is Logius geadviseerd bij de inrichting van het Logius Centrum voor Standaarden. BOMOS2i is gebruikt voor een pilot voor de toetsing van de inrichting van het beheer van Digikoppeling. Mede op basis hiervan is Digikoppeling 2.0 voorgedragen voor de PTOLU lijst. Logius heeft vervolgens BOMOS2i geadopteerd als leidraad voor het beheer van open standaarden.

N.B. Het Logius Centrum voor Standaarden richt zich met name op het beheer van open standaarden. Het Forum selecteert standaarden en draagt deze voor aan het College ter opname op onze lijsten. Het Forum beheert zelf geen standaarden.

Ontwikkeling praktische handreiking voor de inrichting van een beheerorganisatie

Op basis van de eerder door NOiV ontwikkelde Beheer- en Ontwikkelingsmodel Open Standaarden (BOMOS) is een praktische handreiking gemaakt voor (beginnende) beheerders van open standaarden: BOMOS 2i (i voor implementatie).

Opzetten online community voor het beheer van open standaarden

Een wiki is gerealiseerd en bereikbaar via:

www.centrumvoorstandaarden.org

2.6 Erkenning van (basis)voorzieningen

Doelstellingen werkplan 2012:

- Een lijst met erkende voorzieningen
- Een adoptieadvies voor iedere getoetste voorziening
- Evaluatie en eventueel bijstelling van de opgestelde procedure

Op verzoek van het ministerie van BZK is een procedure ontwikkeld voor het toetsen van basisvoorzieningen en het geven van status aan dergelijke voorzieningen. Hergebruik door andere organisaties van reeds

bewezen voorzieningen helpt bij het ontwikkelen van een samenhangende informatie-infrastructuur en tot verlaging van kosten. Omdat voorzieningen vaak dragers zijn van open standaarden draagt hergebruik van voorzieningen bij aan de doelen van het College Standaardisatie.

Vanuit de grote uitvoeringsorganisaties zijn aarzelingen gemeld ten aanzien van de voorgestelde procedure en dan met name het voorgestelde pas-toe-of-leg-uit regime. Op verzoek van het College is een ronde tafel gehouden over de vraag of het wenselijk is een pas-toe-of-leg-uit status te geven aan voorzieningen. Op basis van de discussie heeft het College in november besloten om via een procedure ook aan voorzieningen status te geven en wel met een 'tweetrapsraket'. Na een eerste kwaliteitstoets worden kansrijke voorzieningen op een 'overweeglijst' geplaatst. Bij gebleken succes daarvan kan het College besluiten aan die voorziening een meer verplichtend regime als pas-toe-of-leg-uit op te leggen.

Hangende de discussie over de procedure en de status is in 2012 geen toetsing van een voorziening uitgevoerd.

2.7

Semantiek

Doelstellingen werkplan 2012:

Ontwikkelen overzicht van verschillende methodes, hun onderlinge samenhang en voorkeurstoepassingen

- Desgevraagd bijdragen aan modelleercasussen
- PSB adviseren over samenhang basisregistraties

Steeds vaker wordt op bestuurlijk niveau aandacht gevraagd voor harmonisatie van begrippen in en gerelateerd aan de basisregistraties omdat de betekenis van de gegevens die aangeboden worden niet altijd samenvalt met de behoefte vanuit de uitvoeringsprocessen. Een voorbeeld is het door het ministerie van SZW getrokken project Compacte RijksDienst 12 (betreft begrippen als: adres, kind, partner, inkomen, vermogen e.d.).

Overzicht verschillende methodes van semantische benaderingen

Naar aanleiding van vragen vanuit het College is een 'Landkaart semantiek' ontwikkeld, een instrument dat inhoudelijk specialisten helpt om bij semantische vraagstukken een passende oplossingsrichting te kiezen. Een publicatie wordt voorbereid.

Bijdragen aan modelleer casussen

Uitgangspunt bij dit onderdeel van het werkplan was vraagsturing. Er zijn in 2012 geen verzoeken ontvangen om een bijdrage te leveren aan een semantiek casus.

Advisering aan de Programmaraad Stelsel van Basisregistraties

Zie paragraaf 2.13 Samenhang Basisregistraties

2.8

Internationaal

Doelstellingen werkplan 2012:

- Analyse van de zeven actiepunten van de Digitale agenda
- Succesvolle voorbeelden analyseren
- Creëren van een hecht netwerk van Nederlandse standaardisatie vertegenwoordigers
- Participatie in relevante ISA (Interoperability Solutions for European Public Administrations) groepen: SEMIC en bij een interessante agenda Best Practices
- Participatie in het informele internationale netwerk

- Nationale afstemming voor internationale bijeenkomsten

Van groot belang is dat de Nederlandse standaardisatieactiviteiten aansluiten op relevante internationale ontwikkelingen. Even belangrijk is dat Nederland invloed neemt in Europese samenwerkingsprojecten om enerzijds de richting van het Europese beleid waar nodig te beïnvloeden en anderzijds gebruik te kunnen maken van relevante ontwikkelingen elders. Complicerend in deze is dat er soms spanning bestaat tussen de inzet van nationale overheden om via open standaarden interoperabiliteit, besparingen en leveranciersafhankelijkheid te realiseren enerzijds en de inzet van de grote software-industrie om haar gevestigde belangen te verdedigen anderzijds. Het royalty free beschikbaar zijn van open standaarden is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Samen met andere Europese voorlopers als Denemarken, België en Duitsland zet de Nederlandse overheid zich in om echt open standaarden te promoten.

Analyse van de zeven actiepunten uit de Digitale Agenda

De actiepunten zijn geanalyseerd en waar nodig is actie genomen. Veel aandacht is daarbij besteed aan de nieuwe (concept) standaardisatieverordening en het Europese ICT Multistakeholder Platform voor standaardisatie, een soort Europees Forum Standaardisatie. Ook is veel input geleverd voor de handreiking voor standaarden in aanbestedingen. In september is tijdens de Forum vergadering in Brussel gesproken met de stakeholders van de Europese Commissie en zijn de Nederlandse standpunten toegelicht.

Hecht netwerk creëren

Teneinde sterk te staan in de internationale overleggen is er een geregeld overleg met stakeholders van BZK, EZ en Logius. Daarnaast is er overleg met partners uit ECP en NEBES (platform voor eBusiness standaarden).

Participatie in relevante Europese overleggen

Vanuit het Bureau Forum Standaardisatie wordt deelgenomen in CAMSS (standaard methode om open standaarden te selecteren), eSENS (pilot die werkt aan Europese bouwstenen voor de eOverheid) en het Multi Stakeholder Platform en SEMIC (semantiek).

Informeel internationaal netwerk

In 2010 is door het Forum een informeel internationaal netwerk gestart met organisaties uit twaalf andere landen, die vergelijkbaar zijn met het Forum Standaardisatie. In 2012 is dat netwerk twee keer bijeen geweest. Onderwerpen die centraal stonden waren onder andere de nieuwe standaardisatieverordening, voorbereiding van het Multi Stakeholder Platform en de ontwikkeling van een gezamenlijke lijst van open standaarden. Ook zijn visies gedeeld over deelname aan de large scale pilot eSENS.

2.9

Communicatie

Doelstellingen werkplan 2012:

- Bevorderen dat doelgroepen weten wie en wat (rol en positie) College en Forum Standaardisatie zijn en kennis hebben van de lijsten met open standaarden;
- Ontwikkelen van een communicatieplan per doelgroep;
- *Up to date* maken van overgenomen handreikingen van voormalig programma Nederland Open in Verbinding (NOiV).

Uitbreiding bekendheid College en Forum Standaardisatie

Namens het Forum en College participeerde BFS in mei in het congres 'Open Overheid' in samenwerking met ECP en anderen, in oktober in het

ICT-Delta congres en in november in het ECP Jaarcongres. In alle drie de bijeenkomsten verzorgde BFS meerdere presentaties. Tijdens het ECP Jaarcongres werd tevens het magazine 'Standaardwerken' door de voorzitter van het Forum aangeboden aan Bernard Wientjes, voorzitter van VNO/NCW. Het magazine bevat een aantal zeer toegankelijke case beschrijvingen van geslaagde ICT-standaardisatie trajecten bij zowel het bedrijfsleven als bij de overheid en is een gezamenlijke productie van ECP en BFS. Daarnaast participeerde BFS namens het Forum in verschillende (digitale) bijeenkomsten ter bevordering van de adoptie van specifieke standaarden zoals SEPA (twee testevents met banken en softwareleveranciers), IPv6 (Seminar voor overheden) en DNSSEC (Webinar voor overheden) en een leveranciersbijeenkomst van KING. Daarnaast is er doorlopend gecommuniceerd via de website en Twitter met nieuwsberichten over mijlpalen en wetenswaardigheden.

Ontwikkeling van een communicatieplan per doelgroep

In 2012 is een eerste aanzet gemaakt voor een adoptiestrategie en daarbij passende communicatie-aanpak. Door drukte is dat niet verder uitgewerkt. Deze activiteit is doorgeschoven naar 2013.

Publicaties

Naast de in paragraaf 2.3 genoemde publicaties over open standaarden zijn in het verslagjaar onderstaande publicaties uitgegeven:

- ebook versie van 'Interoperabel Nederland' (in e-pub formaat)
- Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus voor authenticatie bij elektronische overheidsdiensten (februari 2012)
- Rapport over Open Data en het gebruik van standaarden (april 2012)
- Handreiking Grenzeloze standaardisatie over het internationale krachtenveld bij internationale standaardisatie (juni 2012)
- Rapport over aansprakelijkheid van Open Data (september 2012)
- Handreiking BOMOS2i, de praktische aanpak voor het beheer van open standaarden (oktober 2012)
- Magazine 'Standaardwerken' met een populaire beschrijving van een negental geslaagde best practices van ICT standaardisatie (november 2012)

Daarnaast zijn van 3 publicaties Engelse vertalingen gemaakt en beschikbaar gesteld:

- BOMOS2i, the practical approach. A guide to setting up the management of open standards (publicatie gereed in januari 2013)
- Toward a better supply and distribution process for open data (april 2012)
- Een Nederlandse vertaling van het document "Requirements for IPv6 in ICT Equipment" (ripe-554) over eisen voor IPv6 aan ICT-apparatuur.

Updaten handreikingen van voormalig programma NOiV

Voor het actualiseren van de handreiking multimedia formaten is eerst aanvullend onderzoek nodig. Deze activiteit is daarom doorgeschoven naar 2013. De voorbereidingen voor het aanpassen van de handreiking over open document formaten is gestart in 2012 maar de publicatie ervan is doorgeschoven naar 2013.

2.10**Authenticatie**

Doelstellingen werkplan 2012:

- Beheer en onderhoud van de Forum Handreiking
- Communicatie over de handreiking
- Adviseren aan en over concrete projecten
- In kaart brengen internationale ontwikkelingen

Handreiking betrouwbaarheidsniveaus

In de praktijk blijkt het voor overheden moeilijk om de risico's in te schatten die hun elektronische dienstverleningsprocessen lopen op inbraak en misbruik. Die risico's verschillen bij authenticatie en daarmee het daarvoor benodigde betrouwbaarheidsniveau. Welk betrouwbaarheidsniveau van authenticatiemiddelen is voor welke dienst nodig? In 2011 heeft het Forum daarvoor een handreiking ontwikkeld. Op verzoek van het College is het Forum gestart met het maken van een uitbreiding op de handreiking waarin ook worden opgenomen: machine-to-machine communicatie, retourstromen, wilsuitingen, machtigingen, elektronische handtekening en single sign on. Zowel vanuit beleid, wetgeving, en uitvoering van de verschillende overheidslagen bestaat grote belangstelling voor deze uitbreiding. Dat blijkt ook uit de hoge participatie in de begeleidingsgroep.

Communicatie over de handreiking

Gezien de grote belangstelling voor de handreiking is in 2012 een herdruk gemaakt. Tevens is een Engelstalige versie gemaakt. Beide zijn uiteraard ook via de website van het Forum beschikbaar. Internationaal bestaat er veel belangstelling dit instrument.

Adviseren aan en over concrete projecten

Voor deze activiteit is vraagsturing het uitgangspunt. Er zijn in 2013 geen advies-aanvragen ontvangen.

Internationale ontwikkelingen

Geparticipeerd is in een uitwisselingsproject met de Duitse overheid over grensoverschrijdend gebruik van authenticatiemiddelen en het gebruik daarbij van openstandaarden.

2.11**Hergebruik overheidsinformatie/open data**

Doelstellingen werkplan 2012:

- Adviesrapport aan data.overheid.nl over het wegnemen van technische belemmeringen
- Adviesrapport aan data.overheid.nl over de juridische context
- Optioneel: aanmelding nieuwe open standaarden

Adviesrapport technische belemmeringen

Mede op basis van een internationale benchmark is een adviesrapport opgesteld dat voorsorteert op de aanwijzing van relevante standaarden en voorstellen doet voor metadatering van open datasets. Uit het advies blijkt dat het nog te vroeg is voor een pas-toe-of-leg-uit status van standaarden omdat dat het aanbod aanzienlijk zou beperken. Wel wordt geadviseerd om op die status alvast voor te sorteren. Het Forum heeft met het rapport ingestemd en heeft het daarna aangeboden aan data.overheid.nl.

Adviesrapport juridische context

Inhoeverre lopen aanbieders van open data risico op schadeclaims wanneer er fouten zitten in open data? Die vraag stond centraal in een onderzoek naar deze aansprakelijkheidsrisico's. Uit het onderzoek blijkt dat die risico's meevallen mits men bijtijds een aantal randvoorwaarden vervult. Na acceptatie door het Forum is het rapport aangeboden aan data.overheid.nl. Daarmee is deze activiteit afgerond.

Onderzoek Cloudstandaarden

Als verkenning is door BFS een workshop cloudstandaarden georganiseerd. Mogelijk leidt dat in 2013 tot een advies.

Participatie in pilot Linked data van Geonovum

BFS heeft bijgedragen aan de pilot Linked data van Geonovum. Het verwachte resultaat is een richtlijn voor de opbouw van URI's (Unified Resource Identifiers, een internet-protocol element). Daarmee kan de vindbaarheid van veel overheidsdata aanzienlijk worden verbeterd. Als deze richtlijn gereed is (medio 2013) zal deze worden voorgedragen voor de pas-toe-of-leg-uit lijst.

2.12 Waardeketens (standaardisatiescan)

Doelstellingen werkplan 2012:

- Ontwikkelen van een generiek instrument voor de aanpak van standaardisatie vraagstukken in informatieketen in topsectoren (B2B) en bij overheden

Standaardisatiescan

Op basis van co-financiering is door TNO en het Forum een standaardisatiescan ontwikkeld waarmee in informatieketen mogelijkheden tot economische winst door standaardisatie kunnen worden geïdentificeerd. Een concept versie van de scan is gereed. Van partijen die de scan willen gebruiken wordt een bijdrage in de kosten gevraagd.

2.13 Samenhang basisregistraties

Doelstellingen werkplan 2012:

- Advisering aan de PSB over relevante standaarden
- Advisering over semantische vraagstukken

Advisering aan de PSB over relevante standaarden

Van de Programmaraad Stelsel van Basisregistraties (PSB) is een verzoek ontvangen om uit te zoeken of er draagvlak is voor een zodanige uitbreiding van de StUF standaard (Standaard Uitwisselings Formaat binnen gemeentelijke werkprocessen) dat deze ook gebruikt kan worden als koppelvak met alle basisregistraties. In 2012 is een expertmeeting gehouden. Er lijkt consensus te ontstaan om gebruik makend van elementen van 3 koppelvak standaarden een nieuwe, bredere stelselstandaard voor berichten te ontwikkelen.

Advisering over semantische vraagstukken

BZK heeft BFS gevraagd een plan van aanpak te maken voor de verbetering van de Stelselcatalogus. Dat plan is door de 'Stuurgroep project 12 Compacte RijksDienst' geaccordeerd. In opdracht van BZK zorgt ICTU voor verdere uitwerking. BFS participeert in de Stuurgroep Stelselcatalogus. Tevens participeert BFS in de Stuurgroep Werkend Stelsel. Beide stuurgroepen ressembleren onder de Programmaraad Stelsel van basisregistraties (PSB).

2.14 Bedrijfsvoering P en F*Personeel*

Teneinde de kosten te drukken zijn in het verslagjaar 2 externe medewerkers 'verambtelijkt'. De formatie is daartoe uitgebreid met 2 fte. De formatie komt daarmee op 7 fte. In het verslagjaar is Ludwig Oberendorff aangetreden als het nieuwe hoofd BFS. Hij volgt Peter Waters op die 65 jaar is geworden. Met Peter Waters is afgesproken dat hij nog 2 jaar bovenformatief doorwerkt als adviseur op basis van 3 dagen per week.

Naast de interne bezetting heeft BFS een externe communicatieadviseur en sinds december 2012 een HEC trainee.

Financieel

Budget 2012	€ 2.200.000
Totale kosten in 2012	€ 2.069.548

Saldo	€ 130.452
--------------	------------------

NB: Na het opstellen van de Q3 rapportage bleek dat een aantal expertsessies voor de aangemelde standaarden pas in 2013 zouden kunnen worden uitgevoerd, daarnaast is in december 2012 nog een balanspost uit 2011 aan het budget toegevoegd. Hierdoor wijkt de verwachting van een overschrijding van het budget van € 27.812 die in de Q3 rapportage werd gemeld zo sterk af van het uiteindelijke resultaat van 2012, te weten een onderbesteding van €130.000.

Voor een uitsplitsing van de kosten over de verschillende dossiers, zie bijlage 4.2.

3 Vooruitblik: een samenvatting van het werkplan 2013

Voor 2013 is gekozen om in de activiteiten van het Forum accent te leggen op open standaarden (adoptie bevorderen), standaard voorzieningen (vertrouwen in aansluiting), vraagsturing (adviesdossiers), internationaal en externe communicatie.

Het schema op de volgende pagina biedt een samenvatting van de voorgenomen activiteiten. Het volledige werkplan is te vinden met onderstaande link.

<https://www.forumstandaardisatie.nl/sites/default/files/FS/2012/1105/Werkplan-BFS-2012-gepubliceerde-versie.pdf>

Standaardisatie activiteiten		
Kerndossier Open standaarden	Toetsingsprocedure en lijsten open standaarden	Toetsen en toevoegen van (aangedragen) open standaarden aan de lijst
		Inzichtelijk maken van samenhang tussen de standaarden op de lijst
	Adoptie en naleving open standaarden	Stimuleren van het gebruik van de standaarden van de lijst
		Signaleren en agenderen van kansen en/of 'witte vlekken' die adoptie in de weg staan
		Follow up van signalen uit de monitor open standaarden in Forum en College
		Gelet op het belang van cybersecurity, zal speciale aandacht uitgaan naar standaarden op het gebied van informatiebeveiliging, en de adoptie daarvan (onder andere de informatiebeveiligings-standaarden die al op de lijst staan)
	Beheer open standaarden	Hulp aan (toekomstige) beheerorganisaties van standaarden
Dossier Voorzieningen	Toetsingsprocedure en lijst	Toetsen en toevoegen van (aangedragen) voorzieningen aan de 'overweeg' lijst en vervolgens de pas-toe-of-leg-uit lijst voor voorzieningen.
		Het stimuleren van het gebruik van voorzieningen op de lijst
		Bevorderen transparantie over toepassing van open standaarden binnen e-overheidsvoorzieningen.
Adviesdossiers	Aanpak: nadrukkelijk wordt ingezet op vraagsturing. Door koppeling met een concreet probleem/casus of keten, wordt de meerwaarde duidelijk. E.e.a. naast de structurele taak ook ongevraagd advies te geven.	
	Standaardisatiescan	In kaart brengen van standaardisatie vraagstukken en kansen bij een casus of binnen een keten, met behulp van de standaardisatiescan aanpak
	Semantiek	In kaart brengen van kansen die (gedeeltelijke) standaardisatie van begrippen biedt in een keten of een casus. Scan van oplossingsrichting voor semantische vraagstukken in het stelsel van Basisregistraties. Overzicht en inzicht bieden in de verschillende beschikbare aanpakken (landkaart)
	Authenticatie en autorisatie	Update en aanvulling van de handreiking authenticatie niveaus Opstellen handreiking autorisatieniveaus. (Desgevraagd) standaardisatiescan stelsel eID
	Samenhang basisregistraties Geschiktheid StUF als stelselstandaard	(Desgevraagd) advies over de optimale inzet van standaarden in het stelsel. Inventariseren of StUF gebruikt kan worden als stelselstandaard voor de gegevensuitwisseling tussen de basisregistraties, het gemeentelijke domein en overige afnemers
	Gegevensuitwisseling in WMO en AWBZ keten	Expertise leveren aan traject waarin gegevensuitwisseling in AWBZ en WMO ketens (verder) gestandaardiseerd worden.
	NORA	Bijdragen aan NORA katernen en/of Wiki
Horizontale dossiers		
Internationaal		Bijhouden wat er internationaal speelt, en waar Nederlandse belangen in het spel zijn.
		Daarnaast wordt bijgedragen aan de Nederlandse inbreng op standaardisatiegebied.
Externe communicatie	Marketing- en communicatieplan	Vaststellen welke doelgroepen Forum en College hebben en hoe deze het best kunnen worden benaderd. Daartoe wordt een (marketing/communicatie) plan van aanpak ontwikkeld.

4 Bijlagen

- 4.1. resultatenlijst
- 4.2 financiële bijlage

4.1 Resultatenlijst 2012

Open standaarden: toetsingsprocedure

1. Intake van 11 standaarden
2. 8 experttoetsingen
3. Collegebesluit over opname van 7 standaarden
4. Collegebesluit over verwijdering WSRP standaard
5. Besluit één aangemelde standaard niet in behandeling te nemen

Open standaarden: adoptie en naleving

6. Rapport Monitor open standaardenbeleid
7. Drie bijeenkomsten gericht op de adoptie van specifieke open standaarden
8. 4 publicaties over open standaarden
9. Publicatie met generieke bestekteksten voor open standaarden

Beheer open standaarden

10. Publicatie praktische handreiking beheer open standaarden (BOMOS2i)
11. Wiki voor online community beheer open standaarden

Erkenning basisvoorzieningen

12. Ronde tafel over de status van de het College getoetste voorzieningen
13. Besluit College over status voorzieningen

Semantiek

14. Landkaart semantiek (overzicht verschillende methodes en benaderingen)

Internationaal

15. Analyse van de zeven aandachtspunten uit de digitale agenda
16. Participatie en voorzitten van 2 bijeenkomsten van het Informele Internationale netwerk

Authenticatie

17. Herdruk van de Handreiking betrouwbaarheidsniveaus authenticatie
18. Engelse versie van de handreiking

Hergebruik overheidsinformatie/open data

19. Internationale benchmark Open Data
20. Adviesrapport technische belemmeringen
21. Adviesrapport juridische belemmeringen

Waardeketens (Standaardisatiescan)

22. Concept instrument standaardisatiescan

Samenhang basisregistraties

23. Plan van aanpak verbetering Stelselcatalogus
24. Expertmeeting 'StUF als Stelselstandaard'

Hergebruik overheidsinformatie/open data

25. Adviesrapport Technische belemmeringen bij hergebruik Open Data
26. Internationale Benchmark Open Data
27. Adviesrapport Juridische context open data
28. BOMOS2i implementatie voor Digikoppeling

Communicatie

29. Handreiking Betrouwbaarheidsniveaus voor authenticatie bij elektronische overheidsdiensten
30. Rapport Open Data en het gebruik van standaarden
31. Rapport over aansprakelijkheid van Open Data
32. Handreiking BOMOS2i, de praktische aanpak voor het beheer van open standaarden
33. Magazine 'Standaardwerken', met een populaire beschrijving van een negental geslaagde best practices van ICT standaardisatie
34. eBook versie 'Interoperabel Nederland'
35. Participatie en standaardisatietrack in congres 'Open Overheid'
36. Participatie en 2 presentaties in ICT-Delta congres
37. Participatie en twee presentaties in het ECP-EPN Jaarcongres
38. Drie Engelstalige publicaties

Planning en control

39. Werkplan 2013
40. Werving nieuw personeel BFS

- 41. Organisatie vergaderingen
- 42. Jaarverslag en kwartaalrapportages

4.2 Financieel

Budget 2012	€ 2.200.000
Totale kosten in 2012	€ 2.069.548

Saldo **€ 130.452**

BFS 2012		Besteed	Budget	Saldo
	Bureaubrede kosten	558064	598.000	39936
	Overhead Logius	288.000	288.000	0
45001	Inhuur voorzitters voor thema's	15.200	15.000	-200
45002	Toetsingsprocedure lijsten os	242.601	340.000	97.399
45003	Adoptieadvies os	197.511	237.000	39.489
45005	Beheer os	89.551	92.000	2.449
45006	Voorzieningen	29.795	50.000	20.205
45007	Semantiek	115.939	120.000	4.061
45008	Internationaal	48.390	20.000	-28.390
45009	Communicatie	203.263	218.000	14.737
45010	Beheer handreikingen	0	10.000	10.000
45011	Authenticatie	75.571	30.000	-45.571
45012	Open data	180.593	147.000	-33.593
45016	Waardeketens en standaardisatie	25.070	25.000	-70
45017	Samenhang basisregistraties	0	10.000	10.000
	Totaal	2.069.548	2.200.000	130.452